

inzerati se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Narečnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicijski, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemani velja:
Za celo leto . . . 15 gl. — kr
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četr let . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 13 gl. — kr
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četr let . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Posamezne šteč. veljajo 7 kr.

Izhaja vsak dan, izveniši podelje in praznike, ob 1/6 popoldne.

Na razgledu.

II.

Vsak čas ima svoje napake, v vsakem stoletju so krvave vojske, ljudje preganjajo drug drugega, pobijajo se in moré, kakor da bi bil njih namen pokončevanje svojega bližnjega, v vsakem stoletju se pa tudi preganja Kristusova cerkev sedaj tu, sedaj tam, sedaj očitno in javno, sedaj bolj potuhnjeno in prikrito, kar je menda še bolj nevarno. V tem je tedaj podoben naš čas prejšnjim, naša dōba minulim dōbam.

Vsak čas se pa razvija na podlagi prejšnjega, in tako se nadaljuje dandanes to, kar se je konec prejšnjega stoletja začelo. Kaj se je pa zgodilo tacega, kar bi še dandanes vplivalo na vlade in dežele? Tu najdemo na Francoskem ob konci stoletja klic: prostost, enakost in pobratimstvo.

Kako so te besede le spaka Kristusovega nauka in kaj se je vsled tega godilo najprej po Francoskem, potem pa po vsi Evropi, nočem tukaj dalje razpravljati, obče je namreč znano, da je vsled tega po Evropi skoraj 30 let divjala strašna vojska, da je bila revolucija v potokih krvi zadušena, omeniti le hočem, da misel, ki je ta čas svet pretresavala, še ni zginila in se še dandanes pojavlja pri vladi evropskih držav, a novo poganstvo, ki se je ta čas pokazalo, ni še prenehalo, marveč se še od dne do dne bolj prikazuje. Hočete mar dokazov za to? Evo, tu so vam!

Stari pogani so molili izmišljene bogove, pred njimi so na kolena padali in zažigali jim darila. A poganski bogovi niso bili popolnoma duhovi, bili so strastni vdani, in tako je imela pri poganih vsaka zmota človeškega sreča svoje božanstvo. Le malo razsvitljenih duhov je

spoznalo, da svet vlada neskončno pravičen, svet in moder gospodar. Tudi ti niso spoznali pravega Boga, kakor ga gledamo v luči krščanstva, vendar so govorili o Bogu tako modro, da bi osramotili marsikterega naših novošegnih modrijanov.

Stari pogani so se globoko pogreznili v samopašnost in npravno spridenost, vendar so molili svoje bogove, ker so vanje verovali. Devetnajsto stoletje ne potrebuje Boga, je brezbožno. Kako pa je mogoče biti omikan, pa verovati v Boga?! Svet se boji Božje pravice, boji se maščevalne roke Božje, zato pa raje pravi: „ni ga Boga“. Ker pa mora ubogo človeško sree vendar kaj imeti, so pa nekteri namesto Boga izbrali si za svojega gospodarja hudobnega duha. Saj ima po vseh deželah dosti privržencev, ki pridno delajo na to, da bi šolo dobili v svoje roke, ker ti moderni osrečevalci ljudstva pravijo, da hočejo svetu pokazati, da pri vzgoji ni treba ne Boga ne vere, da človek dobro in npravno živi. Vendar bode kdo rekel, da te besede še ne razodevajo vere v satana, to se le pravi, da je človek omikan, in se ne briga za stare presoje, a potrpite malo, pojmo naprej, morda da v Evropi najdemo sled čistileev satana.

Bilo je pred nekaj leti, ko je bilo brati po časopisih poročilo o shodu „prostomišljakov“ v Belgiji. V tem zboru je neki Robert Eugen zagovarjal satana, ter rekel, da je človek dolžan, hvaležen mu biti. Poročilo pravi od besede do besede tako-le: zagovarja satana zoper obrekljivost toliko stoletij, je dal nadangelju prvotno lepoto in veličastvo Čas je, sklenil je Robert, da prosta misel zakliče: Bog je mrtev! Naj živi satan! Tako daleč zabrede človek, da taji večnega stvarnika, pa moli za vrženega duha v peklu; vendar jih je pri tem

zboru bilo mnogo, ki so mislili, da je še vendar preveč versko satana moliti, „človek mora moliti samega sebe“.

Rimljani so zaslužni ljudi po smrti bogovom prištevati, a kristjanje se hočejo pri živem telesu sami sebe oboževati. Ali niso naši krščeni in nekrščeni pogani slabeji od poganih starih časov? Nate drug dokaz! Po večih mestih na Nemškem, n. pr. v Berlinu, v Hamburgu je na tisoče otrok, ki niso krščeni, odkar je deželska oblast odpravila prisilni krst. Takisto je v Londonu in po drugih krajih na Angleškem, ker po nekterih krajih nimajo ljudje ne pojma o krščanstvu. Ko so nekega dne delavca prašali, ve li, kdo je Kristus? odgovoril je: tega ne poznam, v njegovem rudokopu nisem delal. Če pa krsta treba ni, čemu dajati otroku še krščansko ime? To je svoje dni do dobrega razumel literat Otto Walster, glavar socijalistov v Drazdanih. Ogibaje se obredov krsta, dal je svojemu prvorojencu ime „Brut“, isto tako, kakor kličemo kacega mesarskega psa.

Prav pomenljivo je pri tem, da pred vsem iščejo poganskih imen, v Parizu se širi to, kakor nalezljiva bolezen. Tam so pri nekterih običajna imena Neron, Vespasian, Plato, Jupiter, Sokrat itd. Ali je tedaj čuda, da taki ljudje živé, kakor Jupiter, Nero in drugovi, in da brezbožnost in npravna spridenost razjeda in razjeda človeško družbo kakor huda zagnjida?

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. novembra.

Avstrijske dežele.

Po Štajarskem se je jelo — daniti. Predsednik višje sodnije v Gradci, g. Waser, je pisal okrajnemu sodniku v Šmarije, gosp. Fladungu odlok, da se naj ondašnji sodnijski

Listek.

Popotne črtice iz domačije.

(Dalje.)

Zvečer šla sva z gospodom župnikom, ki je ves dan imel toliko duhovnega opravila, da se skoro nisva kaj razgovarjala, na sprehod dol proti jezeru. Nikar ne segaj ti, ki si bolj človekovit v občutkih, v najino pot, prosim te!

Doli sva, kjer se cesta zavije že proti jezeru, morda pol ure od Srednje vasi. Matija, gospod Matija, obrniva se, saj kaj tacega ni na vsem svetu, če ni nalašč naročeno o prihodu kake slavne osebe.

Temá je. Ali kaj vidiš tam ob obnožji hriba, ki ga ne vidiš? Glej, da! glej! Pa glej dolgo, tako dolgo glej, da ti ta prikazen ne ugasne. To je cerkev Srednje vasi, ki se tako lepo vidi v tmini. Kdo pa ji sveti, da se vidi? Cerkvi ne goré lučice, gore pa pač ranjkim na

grobeh in zato je cerkev osvetljena tako daleč. Ob vsem tem pa pojó še zvonovi, tisti premili zvonovi, jaz jih kar trpeti ne morem. —

Dosti! Šla sva domú, še nekoliko pogovora, potem pa v posteljo. Drugi dan — kaj bo? Nič več! Prijetno je pač v Bohinji, človek se kaj lepo počije, če je tako ljubo postlano mu, ali domú moraš vendar; morda že domá jokajo po tebi.

Kosila sva postrve, pa kake! Ena sama bi bila požrla morda deset kokriških. Toda to ne izda nič. Živijo kokriške, da bi jih le še kdaj mogel jesti v tako prijetni družbi! Bohinjske so bolj trebušne, pa tudi dobre; če niso, naj me pa kdo toži za obrekovanje.

Po kosilu — se ve da — poslov! Kaj? poslov? Saj gre gospod Matija z mano do Bistrice, potem pa nazaj, kakor koli, meni nič mar, jaz se bom že sam naprej pomaknil.

Na Babni gori, ki je vsajena v bohinjko dolino kakor prav velik žganec, sva že pred kosilom napajala si pljuča s pogorskim zrakom,

zato sva jo proti Bistrici vsekala rajši po tisti poti, ktero so bili moji čevlji že gor gredé premerili. Kaj je pot, naj bo še tako slaba! Kdo je gledal pod noge? Jaz ne in gospod moj tovariš tudi ne. —

Na Bistrico sva prišla. Kaj je bilo tam? Sedli smo pri gospodu župniku za mizo, menili se to in ono in — kaj so taki večeri? Prekratki so, nič drugega, posebno moj gospod Matija je prekmalu ogrnil izposojen popotni plajšč, pa jo je popihal. Na, Matija, saj ne boš umrl še! Tisti poslov je bil prekratek. Nič ne dé, jaz mislim in želim, da boš ti še dolgo živel; želi in misli tudi ti o meni kaj tacega! Bog!

Gospod župnik Mesar, zdaj sva pa sama. Se malo pogovora, pa greva. Prijetno, mikavno, podučeno, samo žalost zavoljo nesreče pri cerkvi. „Bog Vam daj tolažilo, saj niste tega krivi Vi!“ (No, in zdaj, ko to pišem? Da bi bilo takrat že to! Veselite se z mano! Razumite lahko moje veselje.)

pristav, gosp. Rotschedl, takoj odpove predsedništvu „Ortsgruppe“ nemškega „Schulvereina“. Wasser utemeljuje dotični odlok na ministerijski odlok od 24. oktobra t. l., štev. 16.905, oprti ukaz, da se s sodniško službo ne strinja strankarsko postopanje pri nemškem „Schulvereinu“, ker bi se lahko o sodniškem delovanju dotičnega adjunkta sum pristranosti obudil.

Na **Dunaji** se priprave delajo za seje obeh zbornic. Predsednik Smolka ima priti dne 28. novembra na Dunaj, da prevzame zopet opravila pri predsedništvu. V ponedeljek oziroma v torek se snidejo razni klubi državnega zbora zaradi razgovora.

Skupna ministerska posvetovanja v Budapešti, kakor „Nemzet“ naznanja, se niso bavila s hrvaškim, niti z bosniškim vprašanjem zaradi železnice, marveč le z železnico Munkač-Styrsko in z drugimi enakimi vprašanji, ki zadevajo skupne zadeve, a govorjenja ni bilo o politiki, ne o Kallayevem načrtu zaradi bosniških železnice, marveč le o načelih, ki imajo veljati pri grajenju zgoraj imenovane železnice med Ogerskim in Galiskim.

Vnanje države.

Iz **Belgrada** se naznanja, da je bivši minister Garašanin imenovan za poslanca na Dunaji.

Bolgarski minister Balabanov izrazil se je ob priliki svojega bivanja večkrat, da bode Bolgarska z Avstrijo in Rusijo samovlastno kupčijske pogodbe sklenila. Turčija se pa takemu postopanju odločno protivi in je teh misli, da za Bolgarsko in Egipt le ona sama kakor vrhovna oblast zamore veljavne pogodbe sklepati, ktere morate obe njej podrejeni državi brezpogojno sprejeti.

V **pruski poslanški zbornici** se je vršila 26. in 27. t. m. generalna debata o budgetu, denarstveni minister pl. Scholz je vpeljal to debato z obširnim vtrditeljskim govorom. V obeh dneh so govorili odličnjaki raznih strank, Minigerode in Wagner za konservativno, pl. Benda za nacionalno-liberalno, Schorlemer-Alst in Windthorst za središče, Rickert za naprednjaško stranko. Pl. Menda je strogo kritikal vladine predloge, ter rekel, da nacionalno-liberalci ne zaupajo na slepo vero denarstvenemu stanju v državi, ki se ima še le ukrepiti, rekel je finančni minister Scholz, da se vlada ne zanaša dalje na sodelovanje te stranke.

Laški finančni minister tako dobro gospodari, da je za leto 1883 v kasi ostalo nekaj denarja. Tudi za l. 1884/85 kaže 6.974.980 lir prebitka, te misli porabiti vlada za vojno in mornarstvo. — Ni mnogo let tega, kar se o Francoski ni poročalo družega, nego koliko denarja vsako leto ostaja, a sedaj se je pokazalo, da so samo številke tako dobro umeli postavljati, da je vsako leto nekaj ostalo. O Laškem kaj tacega ne trdimo, naše informa-

cije ne segajo tako daleč, čakajmo tedaj, kaj bode bodočnost povedala, a toliko vemo, da se ljudje iz Laškega izseljujejo in poglavitni vzrok je baje, da ne morejo toliko prislužiti, da bi se preživeli.

„Gazetta Piemontese“ pripoveduje, da se bodo **Benetke vtrdile**. V ta namen izdala bode laška vlada polagoma sto milijonov lir.

Francosko. Tonkinski odsek je včeraj zasljal poslanca iz Kitaja g. Bourée-a vprično predsednika ministerstva. V Parizu so pripovedovali, da ni več dvomiti nad vojsko s Kitajskim. Kitajsko poslanstvo vse pripravlja za odhod iz Francoskega. V nedeljo je poslanec poslal kurirja v Falkestone, ki je prinesel obširno depešo, ktere niso hotli izročiti francoskemu telegrafu.

Nekteri časniki trdijo, da ima „lažnjivi prerok“ **Mahdi** vže 300.000 vojakov, ali bolje rečeno, roparjev okoli sebe. Uradno poročilo iz Carigrada pa temu oporeka, ter pravi, da jih nima več kakor 1000, k večemu 2000 mož. Tudi krajevne razmere ondi niso takošne, da bi mu bilo mogoče 300.000 mož vzdržati.

Kitajci in „črni prapori“ napravili so med seboj tajno zvezo. Kitajski vojaki v Kanton še vedno dohajajo.

Kaj bode z **Egiptom** in sploh z vso severno Afriko, ako se fanatizirani druhali Mahdija ne pošlje zdatna vojska nasproti, Bog vé. Mahdi obrnil se bo proti severu, bo napadel kraje, ki leže ob Nilovem raztočji, kajti pot mu je prosta. Ni mu družega potreba, kakor iz Obejda naravnost proti Dongoli kretati, kjer bode pustil Chartum ob desni ter se od Dongole v Berber podal, in bo tako gorenji Egipt s Chartumom vred popolnoma obkolil. Le brza pomoč in zdatna vojska najmanj 20.000, zamore Sudan rešiti, in ako bi se ta opustila, začela bo odmah ondi komaj zatrta kupčija s sužnjimi zopet evesti. Angleži menda nameravajo Sudan sam sebi in svoji osodi prepustiti, kar bi bilo pa ravno toliko, kakor polena na ogenj metati. Druhal okoli Mahdija je od dne do dne silnejša in bolj fanatična, kajti vsak se nadja iz bojnega polja naravnost k Mohamedu priti in to je bil ravno vzrok, da so bili Egipčane pri El-Obejdu popolnoma vničili, če tudi so poslednji topove imeli, Beduini pa nič družega nego ostre nože in stare puške. Fanatizem je zmagal moderno bojevanje.

Izvirni dopisi.

Iz **Križeva poleg Kostanjevice**, 24. nov. Omenjal ti je, cenjeni „Slovenec“ neki dopisnik iz našega kraja o žalostni smrti mladenčca na večer k vsem svetnikom, ki se je v pravem pomenu besede udušil v žgani pijači, in h koncu pristavil žalosten pogled vsem pijancem posebno „šnopsarjem“, kar je imel prav. Ako

je pa nespametna mladina in tako čez mero nespametna, naj bi bili toliko bolj pametni in malo bolj strogi stareji; in če že starši ne morejo brzdati svojih otrok, naj bi seglo vmes starešinstvo, pomaglo županstvo z oestro prepovedjo, da se gostilne in take strupene žgarnjarnice zapró zvečer o določeni uri. Dovtipno znamenje modernega človekoljubja je taka prostost, ki dovoljuje neskušeni mladini, da sama sebi koplje prezgodnji grob in narodu jemlje krepki zarod, lepo prihodnost. Gospodarji tožijo o lenih poslih, o slabih delavcih. Kdor polovico ali celo noč prebedi pri kvartah in pri taki pijači, v jutro ne bode z veseljem prijel za delo. Saj postava menda tukaj stavi meje in če se ne motim, slišal sem tudi o enakem sklepu občinskega odbora, naj toraj županstvo malo bolj strogo postopa zoper tako ponočevanje, ki je po zadnjem žalostnem dogodku nekoliko samo od sebe pojenjalo, obvarovalo bode mladino dušnega in telesnega propada, prihranilo gospodarjem in poštenim ljudem marsiktero sitnost, in pridobilo si zasluženo hvaležnost cele občine.

Pred par dnevi smo zvedeli iz precej zanesljivega vira novico, da je pretečeno nedeljo g. okr. sodnika, vrnivšega se iz Kostanjevice nazaj v grajščino, (oddaljeno kake četrt ure, kjer se nahajajo uradi in tudi nekoliko uradnikov stanovanja), napadel predrzneš, kteremu pa srečno uide nazaj v mesto. Saj se hudo delem po kaznilnicah dobro godi, ker razun prostosti imajo vsega več in boljše, kakor kmetovalec.

V potrdilo poslednjega, evo Vam izgled, kakor se je pred kratkem dogodil v našem kraju. V bolj samotno hišo pride podnevi gosposko oblečen tat, pobere nekaj, kar mu ravno dopade in pride pod roke; odhajajočega pa zapazi sosed. Ko sliši o tatvini, pripoveduje okradenemu, kakšen človek je hodil okrog njegove hiše in skupaj se podasta na pot iskat ga. — Menda na cesti proti Št. Jerneju se srečajo, toda okradeni noče verjeti sosеду, da bi ga okradel tako gosposki človek. Podasta se za njim, opazovaje ga. Kmalu jo krene od ceste po stranski poti, ona dva za njim; začne teči, preganjalec tudi postopita za njim, tudi nevernemu sosеду se je menda zdaj zdanilo, da gosposko oblečeni človek bi utegnil vendar le tudi biti tat. Zdajci se jima postavi nasproti z dolgim nožem v roki, rekoč: „Kdor se mi približa, bode mrtev.“ Toda možaka se ga ne

Spat se mora iti, posebno če hoče človek zjutraj zgodaj odriniti. In zgodaj odriniti mora, ker pošta proti Bledu se odpelje zjutraj ob petih. Za Ljubljance je to zgodaj, a prenarediti se ne dá. Bohinjska pošta je kakor železnica. Roka v roko, hvala, „lahko noč“ in v postelji sem, pa v dobri, škoda le, da sem smel spati v nji samo do pol petih!

Zjutraj me je zbudila pozorna kuharica, po dobrem zajutrkju odpeljal sem se s tistim čilim postilijonom, ki me je gor privlekel. Mraz je bilo, a ne meni, k večemu plašču, kterega mi je gospod župnik blagovoljno posodil, da sem se ovil z njim. Kaj je tako ogrinjalo vredno! Če imaš pri sebi tisoče in tisoče goldinarjev, pa si brez ogrinjala, da ti v mrazu šklefetajo zobje, ne boš tako dremal v gorkoti, kakor sem jaz dol po „Štengah“. Še le kočijaž me zbudi, ki mi pokaže dol v Savi celo gručo rib. „Toliko jih še nisem videl nikdar skup v kaki savski kotli, kakor tu“ — pravi; — „more že zgoraj kje biti kaka vidra.“

Vidra! To je tista žival, ki je prav za prav ribji volk in ktero je letos deželni zbor kranjski dal na paragraf, da dobi tisti, ki jo ubije ali vjame, 6 ali 3 goldinarje drobiža. To sem jaz vozniku tudi povedal, pa je rekel, da bo težko kdo kaj dobil za vidre; so že same na sebi dosti drage, če jo kdo vjame, pa jo je tudi težko vjeti. Meni se je le čudno zdelo, da ribe, če čutijo vidro v vodi, gredo le zmiraj navzdol, — zakaj? tega ni vedel ne kočijaž ne jaz, rekel pa je, da je resnica.

V meglenem, mokrotnem in zabuhlem zraku se nič ne vidi, čemu bi toraj zijal skoz okno pošne „barke“? To je le, da se naglo naprej pride ali „promete“, ker pot z Bohinja do Bleda, kakor mi je bila v mlajših letih že parkrat prijetna, ko sem skakljal in plesal po hribovem in planem, bi mi bila zdaj pešcu vendar nekoliko dolga, če ne huda. Toda ne spominjati se tistih lepih in srečnih časov, ker če se pri tem mudimo, ne pridemo na Bled tisti čas, ko je pošti ukazano.

Pridemo na Bled trije, konj, postilijon in jaz. Pa ni nič tukaj! Pusto, mrzlo, nevljudno, jalovo, prazno, suhoparno. Pojdi, da se ogreješ! Poezija je na Bledu le poleti, brž pa, ko začne pihati po snegu ali vsaj rosi dišeči veter iz Triglavove strani dol, vse zbeži in Blejci so tudi taki, kakor da bi ne marali več ljudi. „Jutn morjen, god dag!“

Če hočeš plačati 50 kr., se utegneš peljati do Lesce. Ali ne boš! S čem se boš pa ogrel kožo, meso in kosti, če ne s hojo! Naj kočijaž, konj in voz dirjajo kakor koli, — jaz grem peš.

Grem! Ne, Bleda nikar gledati o tem času! To velja se vé da posebno zdaj, ko so po obrobji jezera nastavili toliko kurnikov (gradov in gradičev), ki se z naravno lepoto vjemajo tako, kakor „packe“ na papirji. Bled je bil takrat lep in prijeten, ko je bil še naraven, ko si lahko hodil še po kozjih stezah na griče in vrhe; zdaj je to vse zaprto.

(Konec prih.)

vstrašita, posreči se njima ga premagati in izročiti sodniji. Da nista krog njega hodila s svetlimi rokovicami, ko se jima z nožem v roki postavi nasproti, se menda umé samo ob sebi? in vendar za plačilo, — bila sta od sodnijskega pristava dobro ošteta, ali vpičlo hudo delca ali pa posebej, tega ne vem. Ni mi naloga, niti namen biti sodnika sodnik, ampak sporočam Vam le dogodek, kakor sem ga zvedel in pripovedovati slišal.

Iz Goriščine, 24. nov. Mi bi v ponižnosti nekoga radi vprašali:

I. Leta 1876 se je za r. dr. Lavriča spominek in za izdavo njegovih spisov v posebnem „albumu“ lep denar nabral, in je še po izplačanih stroških za pokop in spominek precejšnja svota ostala menda s spisi vred v nekterih rokah, uverjeni smo, da v dobrih. Vendar želeli bi bilo, da bi se enkrat končni račun napravil, in ostali denar obrnil z obrestmi vred od 1876. leta naprej za to, čemur je namenjen. Saj nimamo menda knjig v taki obilici, da bi dobre rokopise v prahu puščali. Sploh se mi Slovenci razen v nekterih hvalevrednih slučajih le še premalo brigamo za razvoj domače književnosti. Na dan z rokopisi, na delo na tem polji! Nikakor se pa ne daje zagovarjati postopanje nekterih, ki rokopise iz osebnih namenov zadržujejo. Glejmo na stvar, ne na osebe!...

II. En par besedi o ljudskem šolstvu na Goriškem. Položaja naših ljudskih učiteljev menda ne bode nihče zavidal, da ga le nekoliko pozna. Plače niso prav nič urejene, v tem ko na Krasu provizorične službe in le plačilne kategorije še nimajo, jih je pri nas mnogo, ki uživajo 300 gld. reci: tristo goldinarjev letne plače. V obsegu iste šolske oblasti tako očitne vitalne razlike! 300 gld.! V resnici, vsak čevljarški delavec ima več, in gotovo vsak gosposki pometać ima toliko, pa ni mu treba v Koper ali kam drugam študirat hoditi. Čas je, da se ta stvar na bolje obrne. Mislimo tudi, da se učitelji večkrat nepotrebno in tedaj neopravičeno premeščavajo, da zaradi tega šolska odgoja mnogo trpi. Učiteljem je zabranjeno, pečati se s postranskimi posli, in vendar — kar ni čuda — skoro vse tajnikuje in pisari strankam. Dobro, da je kje kaj zaslužka; pa tako žaliti zakon, kakor se tu pa tam godi, se vendar ne smé. Ali je g. okraj. nadzorniku znano, da n. pr. nek glavni učitelj lonce in kozice prodaja; da drugi učitelj z vinom kupčuje in krčmari itd.?

Razen plač so tudi šolska poslopja in učiteljska stanovašišča tu pa tam prav revna, zato se pa na nekterih krajih z neopravičeno potratno zidajo, kaj pomaga, da so učitelji spretni, ako so pa v slabem materialnem položaju, in kaj, da na Dunaji upijemo za zboljšanje ljudskega šolstva, ako ne vemo ali pa nečemo vedeti, da je korenika bolna! Najprej je treba stvar od zdlaj pri temelji prijeti, ne pa narobe le streho popravljati, pa pustiti, da se temelj ruši. Učitelj je človek, tedaj mora prej živeti, potem še uspešno delovati.

Domače novice.

(*Iz katoliške družbe.*) Včeraj, 28. t. m., zbrali so se udje katoliške družbe in č. gosp. Kolar je razpravljajal nadalje Lutrovo dobo na Nemškem ob začetku šestnajstega stoletja. Po besedah apostola Pavla: „prišli bodo časi, ko ljudje zdravega nauka ne bodo več prenašali,

marveč si bodo izvolili učenikov, ki jim bode ušesa šegotali in od resnice se bodo odvracovali“, govoril je nadalje o spridenosti tiste dobe, posebno pa o zlegu, ki spremlja razkrivno in razširno življenje, o oderuštvo tiste dobe. Veliki trgovci so pritiskali na manjše trgovce; cena blagu in živežu, ki se je uvaževalo iz tujih dežel, je za tretjino ali polovico poskočila, posamezni so bogateli, a ljudstvo je lezlo od dne bolj v uboštvo. Posojevaje knezom in velikašem so se oderuhi prikupili na zgoraj pritožbe revnega ljudstva niso nič pomagale, in oderuhi so gospodovali po vseh deželah. Vse je hitelo h kupčiji, ker tam so mislili hitro obogateti, nihče se ni hotel kaj prida učiti. Obrtniki, ki so izdelovali pošteno blago, niso mogli več izhajati, ker povsod je mrgolelo takih, ki so slabo blago izdelovali in za slepo ceno prodajali. Holbein, imenitni slikar, je barval duri, da se je preživel, a Luka Kranach, ki je slikal ostudne podobe na papeža in duhovščino, je dobro shajal.

Ker je tako občno blagostanje propadalo, so ljudje toliko bolj zavidali premoženje tistim, kateri so še kaj imeli. Ob tistih časih je Cerkev na Nemškem kakor tudi drugod imela mnogo zemljišč in ker so nekteri viši cerkveni dostojanstveniki zunanji lišp razodevali, kazali so novoverci in drugi zapeljivci ljudstva, oderuhi, ki so se z žulji drugih okoristili, na cerkev in njeno premoženje. (Ali ni dandanes ravna taka, kedar se oderuhom sedanjega časa, judom, hlače tresejo, kažejo na zaklade, ktere mrtva roka ima in na bogastvo, ki ga posedajo duhovni, razloček je le ta, da danes cerkev ni bogata in to nepremično blago, ki ga še posedata, ni toliko, da bi se moglo primeriti z bogastvom, katero se kupiči v judovskih rokah.)

Nize plemstvo je bilo skoz in skoz zadolženo, in ti ljudje so bili prvi varuhi Lutrovi, tem silovitim vitezem so se najbolj sline cedile po cerkvenem premoženju. Nize ljudstvo je nauk od evangelijski prostosti razumelo po svoje in si mislilo: „zakaj bomo mi delali, drugi pa vživali.“

Gosp. govornik je potem omenil tako zvanih prekrščevalcev in njih ostudnega rogovljenja po nemških deželah in črne vojske. Luter pa, ki je zbudil vso to vojsko, je plašč po vetru zasukal, hujskal in dražil kneze zoper kmete, rekoč: „Kmetu se ne sme dobro goditi, sicer postane ošaben, noče ubogati.“ — Ko je bil v gradu „Wartburg“ v varnem zavetju in je predstavljaj sv. pismo po svoje, slišal je o neredu in zmešnjavah, ki so se povsod kazale; prišel je zopet v Wittenberg in tam se ostro pritožil nad ljudstvom, ki ne mara več za božjo besedo. A njemu je slabo pristojilo, govoriti o čistem življenju, ki si je za ženo vzel bivšo nuno. Kamor je Luter pogledal, ni videl družega, nego samopašnost in spridenje. Iz Hagena je pisal svoji ženi: „Auch hier in diesen Landen tobt der Teufel mit schrecklichen Exempeln seiner Bosheit und die Leute treiben Mord, Brand und Eigenmord.“

Velikrat je tožil nad tem, da je bilo prej vse bolje, a sedaj je vse slabeje; a zmirom je bil hudič vsega tega kriv, nikdar pa njegov nevaren nauk: „da vera brez dobrih del človeka opravičuje“. Naj je jadikoval, kadar ga je vest pekla, svoje zmote ni spoznal, niti preklical svoje vere. Umrl je, kakor je živel, v trdovratnosti, brez miru je bilo njegovo življenje, tako tudi njegova smrt. Pred smrtjo, tako pripoveduje zdravnik, je videl na vodnjaku, ki je bil pred njegovim oknom, hudiča, s

kterim je v življenju imel toliko opraviti, kako ga je zasmehoval. Tisti večer, preden je umrl, je napisal na steno: „V življenju, o papež, sem bil tebi kuga, ob smrti bodem pa tebi smrt.“ Umrl je 18. februarja leta 1546. Ubogi mož, kako zelo se je zmotil!

Tako in jednako nam je gosp. govornik razlagal Lutrovo dobo; lahko se iz tega spozna, zakaj se je krivi nauk tako naglo širil in trosil po svetu, kaže se pa tudi, kako resnične so besede sv. evangelija: „Slabo seme ne more roditi dobrega sadu, in po njih delih jih boste spoznali.“ Posebno zanimive so bile pri tem govoru črtice o socialnem življenju tiste dobe, v nakopičenju bogastva v nekterih rokah, o občnem uboštvo med ljudstvom, o hrepenjenju po premoženju in bogastvu z malim trudom in prizadevanjem o splošnem zadolženju knezov. Namesto 16. stoletja berimo le 19. stoletje, pa pristavimo še zraven brezštevilne loterije na dobitke, plodnosne naložitve v ta ali una podvzeta, nakupovanje teh ali unih akcij in lozov pa imamo sliko sedanjega časa, kakor se nam v resnici predstavlja, potem pa tudi ložej razumimo socialno gibanje sedanjega časa. Zgodovina ni tedaj le kaka pravljica ali prigodbica, ki se rada posluša, marveč zelo poučna temu, ki gleda z odprtimi očmi. Gospodu govorniku pa smo hvaležni, ker nam je razpravljaje Lutrovo dobro našo dobo pred oči postavil. — Sicer bi pa želeli (upamo, da bi bilo marsikomu vstreženo), da bi č. g. govornik svoja predavanja v tisk dal ter tako občinstvu sploh koristil.

(*Vvažanje strojev za polovico carine.*) Vsled naredbe c. kr. finančnega ministerstva od 2. oktobra 1882, št. 29844 V.-B. št. 45. morajo prosilci za vvaževanje strojev proti polovici carine vloževati prošnje pri dotičnem finančnem uradu prve inštanice. — Akoravno obstoji imenovana določba že delj kot eno leto, se vendar vlagajo takošnje prošnje neposredno pri c. kr. finančnem ministerstvu. Ker se vsled tega končna rešitev zavleče, je opozorila c. kr. finančna direkcija v Ljubljani vsled ukaza c. kr. finančnega ministerstva od 17. novembra t. l. trgovinsko in obtnijsko zbornico v Ljubljani, da naj s to določbo industrijalne kroge seznani.

(*Slaba reč od kod in zakaj?*) Več tednov že je opazovati po Ljubljani tam, kjer svetijo s petrolejem, slabo luč, ki se komaj more brati ob nji. Vzrok temu je slab petrolej. To je sitna reč. Kar je namreč petrolej dražji, je tudi slabši, kar bi moralo pa po pravici narobe biti. Pravijo, da je slab tisti petrolej, ki prihaja preko Reke. Je li res, ne vemo.

(*Blata*) že davno ne pomnimo po Ljubljani toliko, kakor ravno te dni; skoro ne more človek čez cesto. Sam se ne bo spravljaj, solnce je prišlo še le danes izza megle. Kakor čislamo dotični odsek mestnega odbora, mu bodi vendar povedano, da, če misli na ta način štediti, je na slabi poti; prvič morajo prebivalci blato gaziti, drugič pa delavci nič ne zaslužijo. Toraj vsakemu svoje!

(*„Brenčljna“ 22. šte.*) je prišla na svitlo zbadljiva, kakor navadno.

(*Učiteljske službe.*) V Komendi služba II. učitelja 400 gold. do konca decembra. — V Dovskem učiteljska služba letna plača 450 gld. do 20. decembra pri okrajnem šolskem svetu v Kamniku. — Na dvorazrednici na Brezovici služba II. učitelja, plača 400 gold. do 15. de-

cembra pri okrajnem šolskem svetu okolice ljubljanske.

Razne reči.

— Zarad nemirov v Bistrici na Hrvaškem preteklega poletja je bilo zotoženih 24 kmetov, zoper dva so umaknili tožbo, 18 drugih je bilo obsojenih od 4 mesecev do 7 dni, plačati ima sodne stroške in solidum, t. j. kdor ima kaj tu, bode plačal za-se in za druge, ki nimajo kaj. Pri sodnijski obravnavi se je bralo pismo komisarja tje poslanega, iz katerega je razvidno, da je bil prvi vzrok nemirom zlo raba uradne oblasti, pritožbe kmetov je viša gosposka nazaj pošiljala srenjskim uradom, a kakini pravici ni bilo ne sledu ne tira. Drugi vzrok je bilo nepostavno in neusmiljeno iztirjanje davkov, ošabno obnašanje občinskega notarja in njegovega brata iztrjevalca davkov in srenjskega predstojnika. Poročilo se glasi od besede od besede takole: V Bistrici sta doprinala občinski predstojnik in notar vsakovrstna nasilstva; ljudstvo ni najdljo pomoči nikjer, tudi pri vladi ne. Vse zlo so Madjarom pripisovali, in zato je zahtevalo od uradnikov pismenega zagotovila, da niso Madjari, nego dobri Hrvati.

— Banka „Slavija“ sklenila je v tretjem letenjem četrtletju t. j. od 1. julija do 30. septembra 20994 novih zavarovanj za kapital 23.321.884 gold. 62 kr., za kar se jej je plačalo zavarovalnine in pristojbin 482.193 gold. 26 kr. — Za škode se je izplačalo v tem času 267.799 gold. 31 kr. in od bankinih kapitalij bilo je vloženih 259.525 gold. 41 kr. v česko-moravskih založnicah in 637.355 gld. 34 kr. izposojenih na hipoteke. — Promet osredne blagajnice znašal je v tem času 2.073.502 gold. 24 kr. — Gasilne brizgalnice oddala je banka 8 občinam. Samoupravna društva za zavarovanje užitkov in pokojnin postajajo čezdalje bolj priljubljena. Pristopilo jim je namreč do konca septembra t. l. 717 članov, ki so zavarovali užitkov in pokojnin 135.804 gold. 12 kr. in vpisali vlog 544.516 gold. 54 kr. Zastopniška pokojninska zalogla imela je do konca 30. septembra t. l. 4483 deležnikov, a njeno premoženje narastlo je na 36.668 gold. 22 kr.

— Polytechniko v Budapešti so otvorili v nedeljo v navzočnosti odličnega občinstva. Navzoč je bil podučni minister Trefort, hrvaški minister Bedeković, predsednik državnega zbora Pechy, župan Roth, profesorji in slušatelji politehnike. Rektor Koloman Szili je v slovesnem govoru pričel slavnost in hvalo izrekel presvitlemu cesarju, vladi in mestu za požrtvovalnost in radodarnost. Zvečer je bila baklada na čast ministru Trefortu. — Od kake cerkvene slovesnosti nismo brali ničesa. Sploh zapazimo, ko pišemo dnevno kroniko, da se v Budapešti slovesnosti, posvetovanja ministrov in strank prav rada vrše ob nedeljah. Sicer človek, ki le od daleč to sliši, ne more presoditi, ali je res vse to ob nedeljah neogibljivo potrebno, in da sicer ni dobiti časa za take slavnosti in posvetovanja. Vendar toliko zapazimo, da ta stran Litve vendar nekoliko gledajo na dan Gospodov ob takih prilikah.

— Nemškemu cesarjeviču na čast so napravili v Madridu tudi bikove boje, pri katerih namreč neumno žival dražijo z rudečimi banderami in z zbadanjem, da divja in se zale-tava v konje, katere gonijo pod bikove roge. Bil je tak boj v areni (prostoru s peskom posutem) v Madridu, okoli katerega je prostora za 15.000 zija. Ves circus je bil razprodan. Boj se je začel ob 2. uri in je trajal 3 ure, konec je bil: 7 bikov in 78 konj usmrtenih. Cesarjevič je hvalil predrzne igre, brzonoge in urne igralce, „a razmesarjeni konji mu niso nič kaj dopadli“. — Da to treznemu človeku ne dopada, lahko verjamemo, to more razveselovati le ljudi, katerim so po vzgoji ali navadi čutnice vtrpnile, da morejo gledati divje živali in krvavo mesarenje in se še nad tem radovati.

— Iz Rostova ob Donu v Rusiji se naznanja, da je tam 4 stopinje gorkote, ustje reke Don je odprto, vožnja po azovskem morji povsod odprta.

— Grško-katoliška šola v Carigradu. To je pač nekaj posebnega, katoliška šola v Carigradu za poučevanje v starogrškem jeziku. Otvoril je šolo apostolski legat Latincev mlg. Rotelli vpričo grškega poslanca in mnogih odličnjakov, posebno tako zvanih pravoslavnih Grkov. Vrednik „Nevloga“, časopisa, ki je v Carigradu najbolj razširjen, je imel govor, ki je zelo ugajal, v njem je izrekel željo, naj se grška cerkev zedini s katoliško. Šola ima pred drugim namen, katolikom grške narodnosti zlažšati naučenje grškega pismenega jezika.

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj, 28. nov. V nazočnosti cesarjeviča Rudolfa in cesarevične Štefanije otvorjeno je bilo zavetje za slaboumne otroke, ki je pod pokroviteljstvom cesarjevične Štefanije.

Dunaj, 28. nov. Za pričetje zborovanja obeh državnih zbornic je že vse pripravljeno. Državne zbornice predsednik dr. Smolka pride danes zvečer sém, da zopet sprejme predsedniška opravila. V ponedeljek in torek snidejo se posamezni klubi za poprejšnje dogovarjanje.

Tuji.

27. novembra.

Pri **Maliči**: Müllner, Deutsch, Goltmann, Quapil, Löwy, Friedrich, Godina, Steinharter, Ressel, Trebisch, kupci, z Dunaja. — A. Fuchs, zasebnik, z Gorenjskega.

Pri **Stonu**: Julij Kronberger, kupec, z Dunaja. — V. Springer, tovarnar, z Dunaje. — Jakop Ballag, kup. potovalec, z Dunaja. — Janez Krizek, ingen. asistent, iz Prage. — Ignacij Stern, kupec, iz Budapešte. — Ignacij Löwinger, kupec, iz Kaniže. — Terezija Sostarič, kupčeva soproga, iz Siseke. — Franc Bohine, župnik, od Sv. Križa. — Franc Špendal, župnik, iz Tržiča.

Pri **Virantu**: David Wahl, z Dunaja. — Josip Skul, z Vel. Lašič. — Franc Skul, iz Sežane.

Umrli so:

26. nov. Marija Šimnovec, delavčeva, hči, 24 ure, Marije Terezije cesta št. 16, vsled slabosti. — Franc Plevnik, delavčev sin, 6 let, Kravja dolina št. 28, difteritis.

27. nov. Marija Karun, ključničarjeva vdova, 48 let, sv. Petra cesta št. 6, oslabljenje moči. — Friderika Steinberg, tovarniškega posestnika hči, 5 mesecev, sv. Martina cesta št. 11, plućnica. — Jožef Levec, kupčevalčev sin, 5 let, Reseljevi trg št. 1, difteritis.

28. nov. Ana Gantar, postrežekova hči, 16 mesecev, Kolesijske ulice št. 4, capillare Bronchitis.

Dunajska borza.

28. novembra.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 90	kr.
Sreberna	79	30
4% avstr. zlata renta, davka prosta	97	90
Papirna renta, davka prosta	93	40
Ogerska zlata renta 6%	120	10
4%	87	05
„ papirna renta 5%	85	—
Kreditne akcije 160 gld.	279	80
Akcije anglo-avstr. banke 120 gld.	107	50
„ avstr.-ogerske banke	836	—
„ Länderbanke	106	70
„ avst.-ogers. Lloyd v Trstu	604	—
„ državne železnice	310	—
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	216	40
4% državne srečke iz l. 1854 250 gl.	119	50
4% „ „ 1860 500	133	25
Državne srečke iz l. 1864 100	170	—
„ „ 1864 50	170	—
Kreditne srečke 100	172	50
Ljubljanske srečke 20	23	—
Rudolfove srečke 10	19	—
5% štajerske zemljiš. odvez. obligac.	104	—
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	102	80
„ Ferdinandove sev.	104	50
London	120	65
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	71
Francoski napoleond.	9	59
Nemške marke	59	20

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot ponarejeno.

Varstvena znamka.

Cvet zoper trganje,

po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnoma trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stajenim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Se na vse se.

Gospodu J. pl. Trnkoczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati se na protinski bolezní na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit vspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezní priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najpriščišo zahvalo, z vsem spoštovanjem udani

Franc Jug,

(17) posestnik v Smarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolezni; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči sokli in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

c. k. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpjenih udih, skazenem želodu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoje s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoje.

izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dežele izvrše se tako

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkoczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.

Najboljši

papir za cigarette

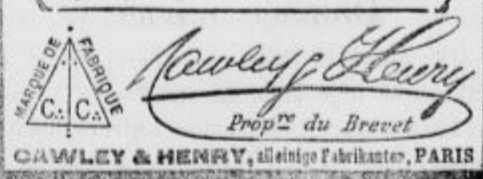
je

LE HOUBLON

(Francoski izdelek.)

Pred ponarejenjem se svari.

Jedino prav je ta papir, ako je na vsakem papirji vtisnjeno ime LE HOUBLON in ima vsak karton spodaj stoječo varstveno marko.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.